

мов на відмові від авторитарного стилю навчання на користь гуманістичного підходу, на застосування методів, які сприяють розвитку творчих засад особистості з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

Література

1. *Крючков Г.* Болонський процес як гармонізація Європейської системи вищої освіти. // Іноземні мови в навчальних закладах. — Педагогічна преса, 2004.
2. *Коваленко О.* Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. — Педагогічна преса, 2003.
3. *Stern, H. H.* (1983). *Fundamental Concepts of Language Teaching.* — Oxford: Oxford University Press.

Гавриш М. М., канд. філол. наук, доц.,
завідувач кафедри німецької мови

ОБ'ЄМИ Й ПЛАНУВАННЯ АУДИТОРНОГО НАВАНТАЖЕННЯ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНІ ТА НІМЕЧЧИНІ

1. Корінні зміни в поглядах на організацію навчального процесу в нашому університеті, що відбулися протягом останніх років, зокрема, посилена увага до самостійної роботи студентів, впровадження новітніх технологій навчання, усвідомлення активної ролі студента як партнера викладача, обумовили й інше бачення суті аудиторного навантаження студентів, яке поступово втрачає свої попередні домінуючі позиції. Однак, оскільки ця проблематика все ще не знайшла оптимального вирішення і містить в собі значний дискусійний потенціал, доречним уявляється порівняльний аналіз з практикою інших країн. У пропонованому матеріалі йдеться про аудиторне навантаження в 2011/2012 навчальному році студентів третього семестру спеціальності «Економіка підприємства» в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана та в Мюнхенському університеті імені Людвіга Максиміліана, а також висловлюються міркування автора, що ґрунтуються на зазначеному порівнянні.

2. Важливі дані, які стали предметом порівняльного аналізу:

а) щотижневе аудиторне навантаження українських студентів складає 32 академічні години, німецькі студенти навчаються в аудиторії щотижня лише 20 академічних годин.

б) навчальний план київських студентів передбачає вивчення 10—11 дисциплін, у той час як навчання мюнхенських студентів сконцентровано на вивченні лише п'яти предметів;

в) у Мюнхені вивчають дисципліни економічного спрямування («Інвестиції і фінансування», «Внутрішній та зовнішній облік», «Емпірична економіка», «Виробництво і організація» та міждисциплінарний семінар «Розробка бізнес-плану»), у Києві ж розклад занять охоплює щонайменше шість економічних дисциплін, а також правознавство, спецкурс з політології, іноземну мову, психологію спілкування, фізичне виховання;

г) у Німеччині студенти мають п'ять пар у понеділок (початок занять о 8-й годині — кінець о 20-й; перерва на обід з 12-ї до 14-ї години), одну пару в вівторок (12.00—14.00) та по дві пари щочетверга і щоп'ятниці (з 10-ї години до 14-ї); київські ж студенти вчать п'ять днів на тиждень і мають у понеділок 3 пари, у вівторок — 4, у середу — 3, у четвер — 2 та в п'ятницю — 4. Заняття розпочинаються о 8 год. 30 хв. чи о 10-й годині і тривають одним блоком без вільних пар (так званих «вікон»).

3. Які ж тези/твердження можна висловити, зіставляючи наведені вище показники? По-перше, в обох університетах студенти мають приблизно однакове навантаження з економічних дисциплін, але підготовка економістів у Німеччині не передбачає предметів гуманітарного характеру — вся увага концентрується на різних аспектах економічної науки, які вивчаються глибоко й цілеспрямовано. (Підґрунтя для саме такого підходу утворює система шкільної освіти Німеччини та досить сурові вимоги до знань учнів: після початкової школи (чотири класи) в гімназію, закінчивши яку можна отримати атестат зрілості і навчання в якій триває 8 років, за показниками успішності потрапляють лише 10—15 % кращих учнів, не всі з яких успішно завершують цей навчальний заклад.)

Невелике аудиторне навантаження в Мюнхені є, по-друге, свідченням того, що пріоритетне значення надається самостійному опрацюванню студентами програмного матеріалу, тобто їх особистій відповідальності за кінцевий рівень знань. На лекціях і практичних заняттях (де асистенти професорів пояснюють можливості вирішення деяких завдань чи кейсів) студенти отримують базову інформацію, відштовхуючись від якої мають самостійно й всебічно оволодіти усіма аспектами дисципліни. (Семінарів у

нашому розумінні практично не існує, як і немає обліку відвідування навчальних заходів).

По-третє, розклад студентів КНЕУ більш виважений і рівномірний у порівнянні з Мюнхенським університетом, де в понеділок студенти мають надмірне навантаження в 10 годин, а в цілому мають перебувати в університеті практично 12 годин. Цей феномен пояснюється статусом професорів як носіїв наукового розвитку університету, які самостійно встановлюють час своїх лекцій (як, до речі, і екзаменів).

Зазначений і загалом негативний факт, має, на наш погляд, однак і позитивні наслідки. На відміну від українського студента німецький студент не живе за стереотипною схемою: до обіду заняття, а після обіду вільний час. Нерівномірність розкладу обумовлює щоденну зміну життєвого ритму, спонукає до гнучкості планування та мобільності, витривалості та розвитку здатності справлятися з розумовими та фізичними перенавантаженнями, тобто сприяє формуванню важливих позафахових якостей сучасних спеціалістів і менеджерів.

Отже, можна констатувати, що історичні традиції обумовлюють на сьогоднішній день різні підходи у вищих навчальних закладах України та Німеччини до значущості аудиторного навантаження студентів, що, в свою чергу, відбивається в різній організації навчального процесу та певних розбіжностях у розумінні ролі професора і шляхів становлення студентів як майбутніх фахівців.

Гавриш О. О., канд. філол. наук,
доц. кафедри німецької мови

DIE ROLLE DER INSZENIERUNG IM FREMSPRACHENUNTERRICHT

Jeder Fremdsprachenlehrer weiß das aus eigener Erfahrung: Vor den Studierenden steht ein Mensch, der ständig Fragen stellt, Anweisungen gibt, zu diesem oder jenem auffordert, vormacht, korrigiert, wiederholen lässt, gelegentlich lobt, häufig tadelt, Hausaufgaben stellt und schließlich verschwindet. Auch heute noch ist der fragend-entwickelnde Fremdsprachenunterricht, der Frontalunterricht zugrunde hat, an den Hochschulen und Universitäten durchaus üblich, weil in diesem Fall der Lehrer alleinige Quelle des Wissens in jeder